

БЕЛАРУСКИ ШЛЯХ

Рэдакцыя Нова-Серпухуска 28
Адміністрацыя Захароўская
«Юбілейны Дом».

Рэдакцыя адчынена ад 1 да 2 гадз.
пасля поўдня.
Адміністрацыя—зрана ад 10 да 2 гадз.
У вечары ад 5 да 7 гадз.

Рэдакцыя пакідае за сабой права па-
праўляць перасыланыя рукапісы і ко-
рэспандэнцыі.

Цана
асобн. нум. 15 к.

Падпіска: з дастаўкай да дому у Мін-
ску на 1 месяц 3 руб.

Цана аэвстак:
за перш патыту на 1-й стран 1 руб.
на апошняй—50 к п

Штодзенная грамадзка-палітычная газэта.

№ 90.

Менск. Аўторак 16 ліпеня 1918 г.

Год I

АБВЕСТКІ.

Менская Меская Управа запрашае арандатароў мес-
кай зямлі, у каторых строки кантрактаў скончыліся да 1-го
студзеня 1918 г. адпавіць іх на новых пацверджаных Уп-
раваў умовах.

Член Управы М. В. Запольскі-Доунар.
Заведуючы зямельным аддзелам Э. Полоневіч.

Будоўніцкі аддзел Менскай Мескай Управы, з мэт пад-
могі пацярпеўшаму ад вайны населянню, распрадае улас-
нікам майстэрню, хвабрык, заводаў, кааператываў і іншым
патрэбцам для уласных патрэб розны жалезны і будоў-
ніцкі матэрыял.

На рэч пакупкі павінна быць падана у Будоўніцкі Ад-
дзел Управы пісьменная заява з паказаннем прапанаванай
цаны за купляемае і дзеля якой патрэбнасці гэта самае
муляецца. Прыём заяваў што дні ад 12 да 3 гадзіны у
дзень.

Агляд рэчэй на прадажу на складзе пры Управе на
Юраўскай вуліцы і на складзе пры парку конна-жалезнай
дарогі.

Член Управы
Інжэнэр В. Цывінскі.
Загадч. скл. С. А. Усьціновіч.

№ 1600/7890.

Менск 16/7.

Нацыянальная вайна.

Зараз будзе 4 год вайны.
У Брэсце падпісалі мір. Ця-
пер у Маскве і далей Расіі
і Сібіры разгараецца новая
вайна, у каторай заінтэрасо-
ваны і Англія, Францыя, Аме-
рыка, Японія з аднаго боку.
Цэнтральныя Дзяржавы з дру-
гага, а былая Імперыя зра-
білася падобнай да нейкай ко-
лоніяльнай зямлі, у каторай
хочуць разгравіць дзве сфе-
ры, узіяння. Доля Вялікаросіі і
другіх нацый залежыць ад та-
го чым скончыцца гэта ко-
лоніяльная вайна, бо ўжо Расія
есть толькі еўрапейска-азія-
цкая багатая калонія. Наша
Беларусія звязала сваю су-
дэбду з Цэнтральнымі Дзе-
ржавамі. Яна цяпер перажы-
ваець адзін з варыянтаў, ішчэ
нізакончаных сваёй будучыны.

Можа быць, той ці другі
рэзультат будучага раздзела
Расіі можа унясці пэўныя
корэктывы у яе дзяржаўнае і
нацыянальнае самаадзначэнне.
Але о пошным днём увесё бел-
арускі народ і уся пародная
інтэлігенцыя ўсе больш і больш
да сэрца і розуму прымаець
сваю нацыянальна-тэрыторы-
альную арганізацыю.

С пачатку гаспадарны і

асцырожны беларускі народ
зварочываець сваё вочы і сваю
веру да свайго цэнтральнага
нацыянальнага органу Белару-
скай Рады.

Гэта падтрымоўваець іх дух
і даець моцнасьць выпушціць
суменна ўсе абавязкі, звязаныя
с ценжарамі еўрапейскай
ваіны.

Гэту веру і надзею ні можа
нікому адбіраць ад народа.
Гэта есьць канкрэтыя рэчы,
гэта есьць шчаслівая комбі-
нацыя. Збурзіць легка, а ад-
будаваць збурэннае ні так
проста. Вера і надзея ні мо-
гуць быць заменены чым ні-
будзь механічным.

Рэвалюцыя і вайна прабу-
дзілі нацыянальна-краевы пат-
рыятызм, і ен расьпець с кож-
нымі пераніцямі усесветнай
драмы. Дыпламаты усяго све-
та можа быць і велімі мудо-
рыя людзі, а жывое жыццё
народаў падносіць ім пісна-
дзеваныя сюрпрызы. Арганізм
жывы механічным спосабам ні-
каму нідавалася зрабіць.

Палітычныя катаклізмы яшчэ
ні закончаны, кругом рушача
торы, ды мацней кожная на-
цыя, як напрыклад, беларуская,
мацней зліваецца ў адну нацы-
янальнае цэла, у адну нацы-
янальную душу. Можа быць
яшчэ многа мелей і падводных

скал чакаюць беларускі дзе-
ржаўны карабель, а мы яшчэ
больш загарэваемся і выкры-
сталізуемся і зліемся ў адну
родную беларускую сямью.

А. У.

Агульныя весткі.

АМСТЭРДАМ, 11/VII. Па-
водлуг «Дэйлю Ньюс» з Нью-
Йорка, у хуткім часе ў Злу-
чаных Штатах чакаюць пры-
быцця ангельскага паслядніка.

ЛЕНДАН, 11/VII. Лютуп
майор Мак Гіддэн, кавалер
крыжа Вікторыі, каторы тры
разы біўся з Імгальманам, паў.

КАПЭНГАГА, 11/VII. Па
поводу дацко-ісландскіх пера-
гавораў, паведамляюць, што
існуе мажлівасць згоды.
Абодзвямі старанамі зробле-
ны былі ўступкі. На пытан-
ню аб сыягу, Дація згодзіла-
ся на ўвядзенне Ісландзіяй
уласнага сыягу.

БЭРН, 11/VII. У Жэневі,
па распараджэнню паверанага
швейцарскага хаўрусу с пры-
чып сваіх праціўных нейтра-
літэту дзеянняў, арэштаваны
знаменіты французскі пісьме-
нік Морыц Гільбо. У Францыі
Морыц лічыцца здраднікам.

ГАЛЛЕ. Дырэктар гігіені-
чнага інстытуту пры універсы-
тэці Галле, прафэсар Шурман,
паведамляе, што пры адным
выпадку занядушэнні гішпан-
скім грыпам, яму удалося
пасля доўгіх шуканняў, да-
казаць аб знаходцы бацылы
інфлюэнцы.

АФІНЫ, 12 гм. французскі
генэрал Граспот назначаны на-
чальнікам грэчаскага штабу.

БЭРН, 11 гм. «Вольф».
Штаб арміі паведамляе, што
9 ліпеня ў швейцарскім вой-
ску было 6800 выпадкаў гіш-
панскага грыпу. З іх 24 скон-
чыліся смерцю.

КАПЭНГАГА, 11 гм. Под-
луг паведамлення з Гельсінг-
форсу, урад запрасіў 10 гм.
сэймовыя фракцыі на пізвы-
чайнае пасяджэнне і азнайміў
на ім, што ён глядзіць на
справу ўвядзення монархіі як
на справу якая павінна раз-

бірацца габітэтным спосабам.
Рэспубліканцы хочуць пoble-
сіту. Рашэнне гэтай важнай
справы чакаецца ў канцы
тыдня.

Расійска-фінляндская грані-
ца зачынена; асобы, едучыя з
Расіі ў Фінляндзію павінны
адбываць двух тыднёны каран-
тын.

КОУНА, 11, гм. Перавоз-
каварочаючыся ў Расію за-
пынілася. Па паведамленню
«Balt hit Mitt» ужо (тыдзень
як на транспартным пункце
каля Пскова савецкі урад ні
прыймае транспартаў з виро-
чаючыміся. Да гэтага часу
прыняцце транспартаў і да-
лейшы іх правоз ішлі з вялі-
кімі труднасцямі.

Нямецкі урад стараецца на
далей аблегчыць учасць ва-
рочаючыся.

МАСКВА, 13 гм. (ПТА).
Глаўнакамандуючы проціхо-
дзячых войск, Муравьев,
будучы членам фракцыі левых
с.-р., хацеў здрадніцкім спо-
сабам павясці сваё войско
проціў Масквы для панство-
вага перавароту. Войско, вы-
ключаючы нескількі блізкіх
да Муравьева асобаў, адмові-
лося ад здрады. Дзеля гэтага
ён звярнуўся ў бок Сібірска
і там арыштаваў мясцовы са-
вет за півіпоўненне прыказаў.

Нібы то страціўшы надзею
у сваіх праектах, Муравьев
застраляўся.

МАСКВА, 12 гм. Прад-
стаўнікі ўкраінскага ўраду
згадзіліся на атпору трэцей
часці доугу, які павінна вы-
плаціць Расія па Берасцей-
скаму тракту.

Уражэнні.

П *).

Успамінаецца мне часам
другая дарога...

Па шырокім, уезджэным
шляху паміж Ленай і Анга-
рай па гладзі буратскага ста-
лагора, пад'ахвочваная рэзкім
падсвятленнем фурмана—
«карыма», ¹⁾ бяжыць ністан-
най рысёю, робячы 10 верст
у гадзіну, пачтовая пара. Ад-
натонна, у тахт конскай рысё,
бамкаюць падвизны пад дугу
паванцы. Мягкая коціца па
курнай дарозе нігустоўная, але
на дэво модна скалочаная,
пачтовая брычка. Мой спутчык
адлінуўся на сядзэнні і упер-
шыся галавой у заднюю сцен-
ку рагожнай буды, сьпіць за-
качаны доўгай лядой. А я,
махінальна чытаючы лічбы на
прабитаючых насустрач тэле-
графных слухах, двілюся з
свайго высокага сядзэння на
акаляючы абраз.

Куды ні глянеш на вакол.—
здаецца, што ты знаходзіся
у самым цэнтры віднай для
вока сфэраідамнай паверхні.

І ўсе сыяпы, сыяпы...

Бедныя расліннасцю, вы-
смаленыя слонцам, введзеныя
«кабылкай», ²⁾ с саланчако-

¹⁾ Гл. №

²⁾ Корыткі завуча на-псурускія,
на-псу бураты, жыжыры нікаторых
мейсц у Іркуцкай губ. ³⁾ кабылка—
кавалік, конік палаяны

імі белымі плямамі, сцяпы. Часамі далёка ад дарогі заляццё бурэцкі улус³⁾ і нідаеш ні ёсць у ім жыццё. Гэта «Зімнік» — мінулы на лето гаспадарамі, правеснымі сваё было у гэтых прыдатнае для гадоўлі вёсцо.

Часамі за прыдарожнай кавай прамільне нівысокімж, на каторым сквапнымі і уражэнні вачыма ухопіш элусьцерае часам «убіеный»...

Пячэ нісцягнімо слонцо. пад конскіх капытоў, ўзвышэцца над дарогай і лезе ў очы і ў нос едкі кур. Нірыемне, ніўстанно дражніць дух цвірканне «кабылкі».

Шпарчэй, шпарчэй бяжыце ові!

Рэдка, праз 25—30 вёрст ападаюцца вялікія карымскія ілы. Іх ні параўнуеш да нагай вёскі. Гэта адміністрацыйныя і гандлёвыя цэнтры аскіднага на вялікім абшары асялення. Часта гладкая выгланая мастаўніком пасярэіне глаўная вуліца. Вялікія, вух паверхавыя, з ўселякімі рэўліянымі вырэзкамі, дома.

Гэта гнёзды «кулакоў» з утэйшых селян, альбо, вельі часта аседлых тут «пасяенцаў», якія заняўшыся німаваным ніякімі моральнымі равіламі гандлем дабраліся да вялікага грошу.

І як на дзіў, чаго саўсім іма у нас, с паміж рожна-эдных шылдаў убачым дзе ібудзь пад ценню царкоўнаго дывітара і такі: «Богадільня мени крестьянина Петра Филиповича Аносова», альбо Двухкласная школа имени унца 3-й гильдии Никодима Иннокентьевича Шестопалова».

Ваш фурман пры гэтым ачэне абярнецца да вас і аказуючы пугаўёмна шылду і на каменную царкву скажам, і вы пачуеце ноткі горасьці у голасе фурмана: — адфеніі купец строил і даасьць «у сколькіх тысячах» ой купец «ходзіць» альбо олькі іх пры сваім жыцці геў.

Праўда, ні абміне сказаць пры гэтым, што «шыбо круой» на грошы быў той фунатор, але так толькі, без усяай ніпрыязьні да яго, бо ўсеі такі свой чалавек быў і ёз карысці для свайго, ці прыняўшаго яго народу, нігамер.

І. Ж.

ФЭЛЬЕТОН.

«Nie pozwalam»...

Большэвіцкая палітыка сая лёгкая палітыка. «Nie pozwalam» — і квіта. Бо «толькі» большэвікі найлепей баронюць інтарэсы простаго народу, бо толькі большэвікі ма-дзь «право» гаварыць ад імяі працавітай баднаты... А праз тое, калі сход рашыць ёло так, як большэвікі хо-

³⁾ бурэцкая дзярэўня.

чуць, дык рашэнне будзець важнае, а калі сход рашыць дзело ні на большэвіцку—дык ні маець гэто рашэнне сілы, і большэвікі ні павінны паз-воліць рабіць паводлуг волі сходу, бо... А на гэта «бо»... А на гэта «бо» ёсць у боль-шэвікоў большэвіцкая ваця і праграма, каторыя важней усяго. Калі нельга большэвіком перад людзьмі выразна пры-нацца, як воўк перад ягнём і «бо хочыцца мне жорці», дык траба хоць дурным, хопь латваверным марочыць галаву ўселякімі хітрымі дабаўкамі дыбо: «бо сход нізаконны, ні тыя былі, каму траба было быць», «бо дапусьцілі на сход буржуаў», «бо»... — і так як у ваўка перад ягнём шмат прычып баламутных.

Воля большасьці—гэта за-кон для констытуцоналістаў, а для большэвікоў—законам іх ваця і праграма. Воля большасьці—гэта гвалт над меншасьцю. З такімі аргу-ментамі анархісты здабылі са-бе славу, як праціўнікі уся-каго гасударства і староннікі жыцця камуністычнаго. Кож-ная камуна, можа у сабе лю-быя завадзіць парадкі, азна-чыцца, уселякія па характару могуць падабрацца камуны і і кожны чалавек можаць сабе да спадобы падабраць кумпа-нію і камуну.

Паміж гасударственнікамі німаж анархістаў.—Яны ідуць сваей дарогай, са сваімі лё-зунгамі, аргументамі. Але па-між гасударственнікамі знай-шліся соцыялісты уселякіх га-тункаў, ды з лёзунгамі, з аргументамі анархістаў. З гэта-го вышла так званая большэ-віцкая палітыка, ад каторай німа спакою і ладу для гасу-дарства, для рэспублікі. Вялі-кая беда ад тых, хто большэ-віцкую палітыку праводзіць, але сам чужаіцца прызнацца большэвіком. Траба іх абра-зуміць, а калі нідасца—дык змагацца з імі як з большэ-вікамі.

Э. Б.

МЕНСКАЕ ЖЫЦЦЕ.

Народны Сэкрэтарыят новаго складу, выплаўняючы волю Рады уступіў да выканання сваіх абавязкоў.

Адрэс: Захараўская вул. юбі-лейны дом.

Земснае безгрошэў'е. Сьмета бабруйскаго павятоваго зем-ства урэзана. Глаўнае пацяр-пела сьмета па народнай ась-веці. Лік школьных камплек-таў зьменьшана ад 90 да 24.

Косы і сярны. Губэрнскім земствам камандзіраваны ў Кіеў аграном Тымашэнка дзеля закупкі для селян кос і сярпоў.

Палітэхніум. Ад восені ад-чыняецца ў Менску сярэдняя палітэхнічная школа с трэма грунтаўнымі спецыяльнасьцямі: механічнаю, будоўніцкаю і куль-турна-тэхнічнаю. Курс навукі 4 годы. У першы клас прый-

маюцца без экзамену ўсе асо-бы, без розніцы нацыяналь-насьці, акончыўшыя вышэй-шыя пачатковыя школы або 5 класы сярэдніх школ. Месь-квя управа дае для палітэхні-кума дом рамесьленай школы. Камплект вучыцэлеў ужо наб-раны. Плата за 1-ое полугод-не, с прычын кепскаго стано-вішча земскай кассы—150 р.

Губ. земсабранне асінвала 15,000 руб. на стыпэндый, але дзеля нідахвату грошай, пэ-насьці у выдачы стыпэндый німа.

Парада ленароў губ. земства адбылася 5 ліпня па пытанню аб улажэнні прыпынку для асоб, карыстана Пастэраўскай станцыі. Ухвалена: Уладжэнне прыпынку пажадана і маж-ліва.

Дзеля правэрні (бонавых кні-жак заўтра, 17-го ліпня—апо-шні дзень. Ад 18-го ліпня адпук прадуктаў па ніпра-вераным кніжкам спыняецца.

Аднаўленне судоў—у вобла-сці Х арміі, па загаду глаў-накамандуючаго ўстанаўляе-цца зараз жа. Уводзяцца у па-ветах і ў акрузі м. Менску Міравыя суды. Першая істан-цыя—міравыя судзі, другая—павятовыя зьезды міравых судзей, затым менскі акруж-ны суд с двума аддзелаў пры ім—опэляцыйным і кассацый-ным. Міравымі судзьямі паз-начаюцца асобы з юрыдыч-ным сьвяжам, ні маладзейшыя 25 гадоў. Меськая управа, па вымаганню нямецкіх уласцей, робіць спісак асоб, тасуючы дзеля заняцця пасад міравых судзей. Заседацелямі міравых судоў назначаюцца асобы ні малодшыя 25 гадоў, грамадныя, пастаянна жывучыя ні меней годуу павецісваіх міравыхсудоў.

У духоўнай семінарыі адбы-лася парада па пытанню аб сабранні матэрыялаў дзеля маючых быць у жніўні епар-хіяльнаго зьезда духавенства. Семінарыя мае быць перароб-лена на пастырскія курсы.

Цэны на жытнюю муку ў вольнай прадажы ў апошнія дні упалі ад 130 р. за пуд—да 100 рублеў. Прычына блізасць новаго ураджая і старанне збыць хутчэй астаткі стараго.

Доля безработных патрыо-таў. Апрача б. кіраўніка мен-скіх нацыяналістаў Мэндэля Шоффэра, вандруючаго цяпер у Пецябурзі ў кругах саветаў, —там жа мадзеюцца ішчэ двое, толькі буйнейшыя—мен-скіх патрыотаў: о. Околовіч і б. рэдактар «Украины России» Бызваленькевіч. 4-ый менскі платны патрыот Скрынчэнко (б. рэдактар «Минскаго Сл-ва») знаходзіцца ў Кіеві.

У губэрнскім прысуствіі, с прычын адноўлення судоў у губэрні, мае быць зачынены судзёбны адзел.

Спэтакль і канцэрт, пад кі-раўніцтвам Цераўскаго, дадзе-ныя дарэмна 14 гм. у памеш-канні сэмінарыі прыцягнулі шмат публікі.

Беларускі

тэатр.

Сягоння, 16 ліпня, у гарад-зкім тэатры беларускі спэ-такль. Іграюць «Маньку» Ф. Алехновіча. Гата ўжо трэйцяя

Афіцыйнае павядамленне нямецкаго вярхоўнаго камандавання за 14 ліпня 1918 року.

Захадні тэатр ваіны.

Група армііу Кронпринца Рупрэхта.

Ма захаднім беразі Аурі увесь дзень напруджонная артылерыйская дзейнасьць. У вечары яна ажывілася і на рэшці фронту у зьвязі са стычкамі разведчыкаў.

Група армііу Германскаго Кронпринца.

Мейсцовыя баі каля лесу Вільдэр—Аоттэрэ. Пасьля сільнай артылерыйскай пагатоўкі ніпрыцель павеу атаку захадней Шато—Тьерр. Яна была збіта з пансённым страт ворагу. Почны руйнуючы агонь часамі ажывіўся.

Пры праясьніўшымся надвор'і бомбамётчыкі у паветры атаквалі у ночы жалезнадарожныя будовы на французскім ўзбярэжжы паміж Дюнкірхэнам—Булонь—Аббэвіль, на аб-шары Ліллер—Сэнт Поль—Дулігэн, а так-сама у мейсцо-ваьці Крэні ан Валуа і Вільдэр—Коттэрэ.

Першы Генэрал-кватэрмайстар Людэндорф.

п'еса таго-ж самаго аўтора, каторую мінчукі пабачуць 1) Калісь, 2) Бутрым Няміра. «Маньку» першы раз ігралі летась у Вільні і там яна мела вялізарны ўспех.

У «Маньцы» праходзяць пе-рад вачыма публікі рад ка-мічных тыпаў, і на каіве ка-мічных сцэн аўтор чырвонай ніткай снуе боль разбітаго сэрца маладой селянскай дзяу-чыны, каторая нідаўна пасту-піла на службу кэльнэркай у шынок...

Аўтор іграе у гэтай пьесе ролю апусьціўшагося на дно жыцця п'яніцу—музыку Галу-боўскага.

Пачатак спэтаклю а 8^{1/2} гадз. у веч.

Дзяржаўны тэатр.

У пятніцу 12 ліпня труп-паю артыстаў Беларускаго Дзяржаўнаго тэатрубыла пастаў-лена ў памешканні Гарадзкаго тэатру драма ў 2 актах П. Алехновіча «Бутрым Няміра». Заглаўную ролю веў сам аў-тор з выдатнай таланавітасцю. У сваей пьесе ён аглядаецца ў дзіную мінуўшчыну часоў багшчыны. Злы баярын Бут-рым Няміра ві можа вытры-ваць апічога, што толькі проці яго характэру—ён катэе усіх, хто пападае на яго во-чы, пачынаючы с чэлядзі і канчаючы баярыней—яго жон-каю, якая па сьмерці прыхо-дзіць белай зданню у яго па-кой і ні дае яму спачынку. Ён шукае рады і парабак ра-іць яму стараго богомольцу, які загадаў баярыну шукаць ратунку у тым, каб збудаваць за ўсе свае грошы дом Богу, паставіць у дзвярах яго тру-ну й такім чынам адбываць пакаянне. Няміра выповнае

гэта і у другім акце перад яго труною праходзяць пені пак-рыўджаных ім душаў. Ён усіх перапрашае, апрача сваей жон-кі з яе каханкам і праз гэта падае мёртвым. Здатным па-моцілкам аўтора быў Ф. Жда-новіч у ролі старца, каготкай, але патрабуючай вялікай выт-рымнасьці і спрыту, якія бы-лі нашым таланавітым арты-стаю выказаны, як мае быць.

Пасьля драмы весела прай-шла камедыя нябошчыка К. Каганца «Модны Шляхцюк»; у заглаўнай ролі выдаўся ма-лады артыста В. Пятровіч.

У дывэртысманці пекна дэ-кламавалі маленькія дочки дра-матурга Галубка і артыстка Л. Зарніца.

Фіналам вечару быў хор Цераўскаго, артыстычна выка-наўшы некалькі беларускіх песьняў. Хор у беларускай адзежы. Соло выступала дзяу-чынка, а ў другой песьні хлоп-чык з мінамі натуральных ар-тыстаў. Увесь хор—адна строй-ная малёдыя, с кожным разам ідуцаа у гару. Шкода толькі што менская публіка відаль ні вельмі нашым штукарствам цікавіцца і нівялічкі збор складаўся, хіба што толькі з сьвядомых беларусаў. У лёжах відаль было з дэсятка палі-тычных нашых дзячоў.

Знаёмы.

Рэдактар А. Прушынскі.

Выдавецтво «Т-во Заранка»

БЕЛАРУСКІ ДЗЕРЖАУНЫ ТЭАТР

Сягоння у Менскім Гарадзкім Тэатры

прэдстаўлена будзе у першы раз у Менску

„МАНЬКА“

п'еса у 4 дзеях Ф. Алехновіча.

Пасьля будзе пеця беларускі хор у нацыянальных вопрат-ках, дэкламацыя і інш.

Пачатак а 8^{1/2} гадз. веч.

Білеты прадаюцца у нассе тэатру ад 2—гадз. у дзень спэкт.